

Werkblad **Bospolder-Tussendijken**

WAAR ZIJN WE ?

We zijn in Bospolder-Tussendijken, een wijk in Rotterdam waar bewoners, professionals en gemeente samen zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking. In deze aflevering zie je hoe alledaagse democratie ontstaat in een wijk waar de leefwereld krachtig is, maar niet altijd verbonden met de systeemwereld. We zien mensen die de brug proberen te slaan – van wijkprofessionals tot bewoners met initiatief.

Met dit werkblad onderzoeken we met elkaar hoe de alledaagse democratie hier vorm krijgt. De kernvragen waar we op reflecteren zijn:

- Hoe overbrug je de kloof tussen systeem- en leefwereld?
- Hoe versterken we verbinding en veerkracht in gemeenschappen?

INHOUD VAN HET WERKBLAD

In dit werkblad werken we met:

- de **belangrijkste inzichten** uit deze aflevering,
- **drie centrale vragen** met toegespitste werkvorm
- en relevante **handvatten vanuit wetenschap en praktijk**.

Belangrijkste inzichten uit deze aflevering

Meervoudige werkelijkheden: hoe overbrug je de kloof tussen systeem- en leefwereld?

We zien een aantal mooie voorbeelden van mensen die opereren tussen gemeente en gemeenschap, gevoed door de leefwereld, niet door beleid. De wijkprofessional als brugfiguur. We zien hoe dat kan helpen om een brug te slaan.

Niet het systeem, maar de leefwereld centraal zetten. De overbrugging komt wanneer er met bewoners wordt gesproken in plaats van over hen. Dat vraagt om een werkwijze die ruimte biedt aan bewonersinvloed, in plaats van vanuit bestaande kaders en systemen te denken.

Democratisch weefsel: hoe versterken we verbinding en veerkracht in gemeenschappen?

Plekken en relaties vormen het democratisch weefsel. Zelfgeorganiseerde buurthuis-kamers en netwerken versterken veerkracht. Fysieke ontmoetingsplekken zijn essentieel voor dialoog, betrokkenheid en het opbouwen van een community.

Bewoners aan zet: mandaat en eigenaarschap. Wanneer bewoners het mandaat krijgen om mee te beslissen, ontstaat energie en eigenaarschap. Dat vraagt veel meer om faciliteren wat er al leeft, dan om te sturen op inhoud.

Drie centrale vragen met werkvormen

Vraag 1: Wat zie je?

Reflectievragen:

- Hoe zijn ze in Bospolder-Tussendijken omgegaan met de kloof tussen leefwereld en systeemwereld? Wat kunnen we daarvan leren?
- Welke voorbeelden van sterk of kwetsbaar democratisch weefsel zie je in de fragmenten? Wat is daarin belangrijk?
- Hoe zie je dat in BoTu wordt omgegaan met macht en invloed voor de wijk?

Werkvormen ter verdieping

Werkvorm	Toelichting	Fragmenten
Overbruggen	Beschrijf hoe jij ziet dat de kloof tussen systeem en leefwereld wordt overbrugd door het volgende te beschrijven/tekenen: - Situatie waar het schuurt - Moment waarop het samenkwam - Wie er aan zet was (bewoners, gemeente, professional) - Wat hielp of juist belemmerde	- De rol van de wijknetwerker Marjo (07:45-08:20) - Niet over, maar met de wijk. Marleen (06:00-07:08) - Milja en Robbert - Park 1943 (33:50-34:41) - Bram - Los van het systeem (43:48-44:25)
Democratisch weefsel in kaart	Teken samen een netwerkkaart van het democratisch weefsel in BoTu - Welke plekken zijn belangrijk? - Welke relaties zijn dragend? - Waar is het weefsel kwetsbaar of onder druk?	- De kracht van de wijk (08:52-09:46) - Fysieke plekken - Angela (35:20-36:10) - Belang van relaties - Angela (35:20-36:10) - Investeren in wortels (28:19-29:44)
Ruimte voor zeggenschap van de bewoner	Breng de ruimte voor zeggenschap van bewoners in BoTu in kaart op een eenvoudige kaart. Wat zijn belangrijke succesfactoren en mogelijke bottlenecks?	- Marleen over experimenteren met bewoners die beslissen (10:39-11:30) - Robbert over bottlenecks voor bewonersinitiatief (21:23-22:36)

Vraag 2: Wat doe je zelf?

Reflectievragen:

- Wanneer wordt er in jouw wijk over / met bewoners gesproken? Hoeveel mensen 'van buiten' beslissen over de wijk?
- Op welke manier wordt in jouw wijk / gemeente omgegaan met macht en invloed voor bewoners? Kan dat ook anders?
- Op welke manier draag jij bij aan het netwerk in jouw wijk / gemeente?

Werkvormen ter verdieping

Werkvorm	Toelichting
Uitwisselen van ervaringen	Bespreek de reflectievragen in duo's of groepjes. Koppel plenair terug.
Positioneer je op de lijn	Leg een lijn op de vloer. Links = leefwereld. Rechts = systeemwereld. Vraag: waar sta jij meestal in je werk? Zien bewoners jou als iemand van de gemeente of iemand van de buurt? En waar zou je vaker willen staan? Nabespreking: wat valt op? Welke beweging willen we maken? Wat is daarvoor nodig?
Versterken van het wijknetwerk	Bespreek in kleine groepen: Wat zijn belangrijke plekken in jouw gemeente/wijk. Hoe versterken jullie die plekken? Noteer concrete voorbeelden en deel plenair.

Vraag 3: Wat zou je anders kunnen doen?

Reflectievragen:

- Hoe kan je de brug tussen de systeem en leefwereld beter overbruggen? Wat vraagt dit van jouw houding, vaardigheden en rol?
- Hoe kun je ruimte maken voor eigenaarschap van bewoners? Wat vraagt dit van jouw houding, werkwijze en organisatie?

Werkvorm ter verdieping

Werkvorm	Toelichting
Actiekaart	Schrijf één concrete actie op die jij morgen kunt doen om democratisch weefsel te versterken en/of de brug tussen systeem- en leefwereld te overbruggen.

Handvatten uit praktijk en wetenschap

Tijdens de bijeenkomst kunnen onderstaande handvatten worden meegegeven als handelingsperspectief om bruggen te slaan tussen systeem- en leefwereld.

Handvat	Toelichting
Herken en benoem botsende logica's	Maak de verschillende werkelijkheden expliciet. Dit voorkomt dat weerstand wordt gezien als onwil. ABCD benadrukt het belang van luisteren naar lokale verhalen om deze logica's te begrijpen en te verbinden.
Rol van vertaler of bruggenbouwer expliciteren	Wijs in elk project iemand aan die actief vertaalt tussen logica's en signalen van botsing agendeert.
Vertraging bij spanning	Botsingen vragen soms om vertraging: ruimte voor dialoog voordat besluiten worden genomen. ABCD pleit voor participatieve processen waarin spanning niet wordt opgelost door top-down besluiten, maar door gezamenlijke reflectie.
Check framing	Analyseer taal: welke woorden sluiten uit of verbinden? ABCD moedigt aan om taal te gebruiken die mensen uitnodigt om mee te doen en zich eigenaar te voelen.

Tijdens de bijeenkomst kunnen onderstaande handvatten worden meegegeven als handelingsperspectief om democratisch weefsel te versterken

Handvat	Toelichting
Investeer in relaties, niet alleen in projecten	Duurzame democratie ontstaat in langdurige verbindingen, niet in losse interventies.
Ondersteun zonder over te nemen	Faciliteer lokaal initiatief, maar laat eigenaarschap bij de gemeenschap.
Erken lokale kennis en verhalen	Lokale ervaringen en waarden vormen de basis voor vertrouwen en samenwerking.
Werk met sleutelfiguren	Vertrouwde personen in de gemeenschap versterken draagvlak.
Creëer ontmoetingsplekken	Fysieke en digitale plekken waar mensen elkaar informeel kunnen spreken.

